

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА МАРТ 2024 ГОДИНА

Месечната инфлация е 0.2%, а годишната инфлация е 3.0%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за март 2024 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за март 2024 г. спрямо същия месец на предходната година.

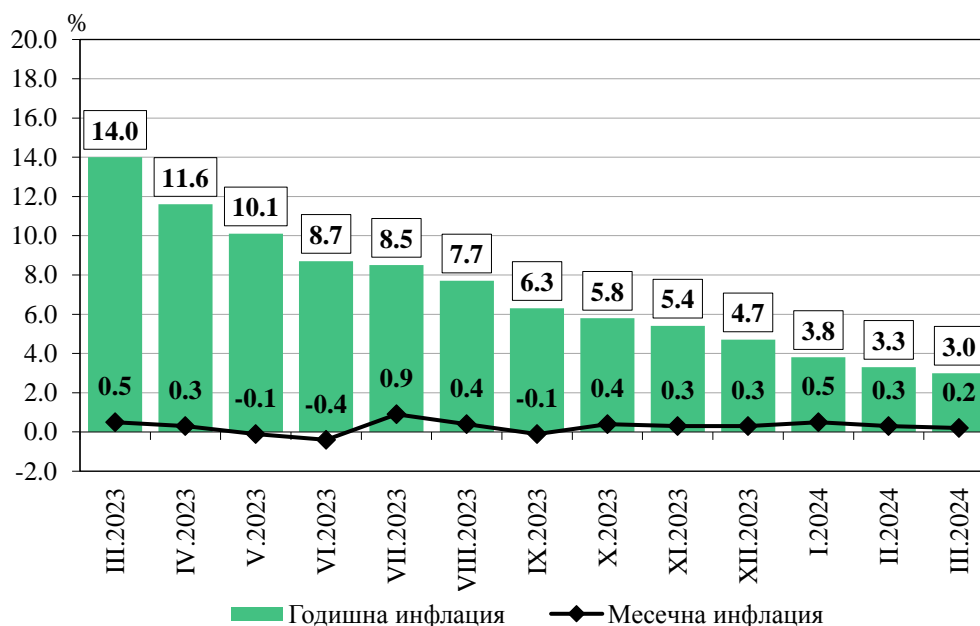
През март 2024 г. спрямо предходния месец най-голямо е увеличението на цените в групите: развлечения и култура (+0.9%), съобщения (+0.9%) и транспорт (+0.8%). Намаление е регистрирано в групите: облекло и обувки (-0.6%), жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (-0.5%) и хранителни продукти и безалкохолни напитки (-0.1%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През март 2024 г. месечната инфлация е 0.2%, а годишната инфлация за март 2024 г. спрямо март 2023 г. е 3.0%¹.

Инфлацията от началото на годината (март 2024 г. спрямо декември 2023 г.) е 1.0%, а средногодишната инфлация за периода април 2023 - март 2024 г. спрямо периода април 2022 - март 2023 г. е 6.5%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

Месечна инфлация

През март 2024 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - увеличение с 0.9%;
- съобщения - увеличение с 0.9%;
- транспорт - увеличение с 0.8%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.6%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.6%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.5%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.5%;
- здравеопазване - увеличение с 0.2%.

По-ниски са цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 0.6%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.5%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.1%.

Без промяна остават цените на услугите в група „Образование“.

През месеца са се увеличили цените на следните хранителни продукти: зеле - със 17.8%, пипер - с 12.6%, картофи - с 5.3%, зрял чесън - с 3.9%, сладолед - с 3.2%, зрял боб - с 2.4%, вина - с 2.1%, цитрусови и южни плодове - с 2.0%, плодови сокове - с 1.9%, чай - с 1.8%, маслини - с 1.8%, прясна и охладена риба - с 1.5%, сол - с 1.4%, месо от домашни птици - с 1.3%, свинско месо - с 1.1%, газирани напитки - с 1.1%, ракии - с 1.1%, какао - с 1.0%, шоколад - с 0.9%, ориз - с 0.7%, сушени зеленчукови подправки - с 0.7%, леща - с 0.5%, оцет - с 0.5%, нискомаслено прясно мляко - с 0.4%, кисели млека - с 0.3%, и други.

Намалели са цените на следните хранителни продукти: краставици - с 11.7%, листни зеленчуци - със 7.8%, зелен лук, чесън и праз - с 5.9%, домати - с 4.1%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.5%, захар - с 2.7%, зрял лук - с 2.7%, бира - с 2.5%, яйца - с 1.7%, брашно - с 1.6%, олио - с 1.5%, ябълки - с 1.5%, месо от едър рогат добитък - с 1.0%, мляно месо (кайма) - с 1.0%, малотрайни колбаси - с 0.7%, пълномаслено прясно мляко - с 0.7%, трайни колбаси - с 0.6%, кашкавал - с 0.6%, млечни масла - с 0.4%, маргарин - с 0.4%, кафе - с 0.4%, хляб - с 0.3%, гъби - с 0.3%, сирене - с 0.2%, минерална вода - с 0.2%, и други.

В групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: международни полети - с 12.5%, цветарство - с 4.7%, курсове за водачи на ЛТС - с 3.1%, финансови услуги на банки - с 1.9%, продукти и препарати за почистване и поддържане на дома - с 1.6%, бойлери - с 1.4%, дизелово гориво - с 1.3%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - с 1.2%, цигари - с 0.9%, бензин А95Н - с 0.9%, продукти за лична хигиена и козметични продукти - с 0.7%, автомобилен бензин А100Н - с 0.6%, мобилни телефонни услуги - с 0.6%, услуги по обществено хранене - с 0.6%, хладилници - с 0.4%, поддържане и ремонт на ЛТС - с 0.4%, и други.

При нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: централно газоснабдяване - с 12.8%, метан за ЛТС - с 8.4%, пелети - с 2.9%, дърва за отопление - с 1.6%, прахосмукачки - 1.1%, обувки - с 0.7%, климатични инсталации - с 0.7%, лаптопи - с 0.7%, облекло - с 0.6%, отоплителни уреди - с 0.6%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.5%, газообразни горива за битови нужди - с 0.4%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 0.4%, въглища - с 0.3%, и други.

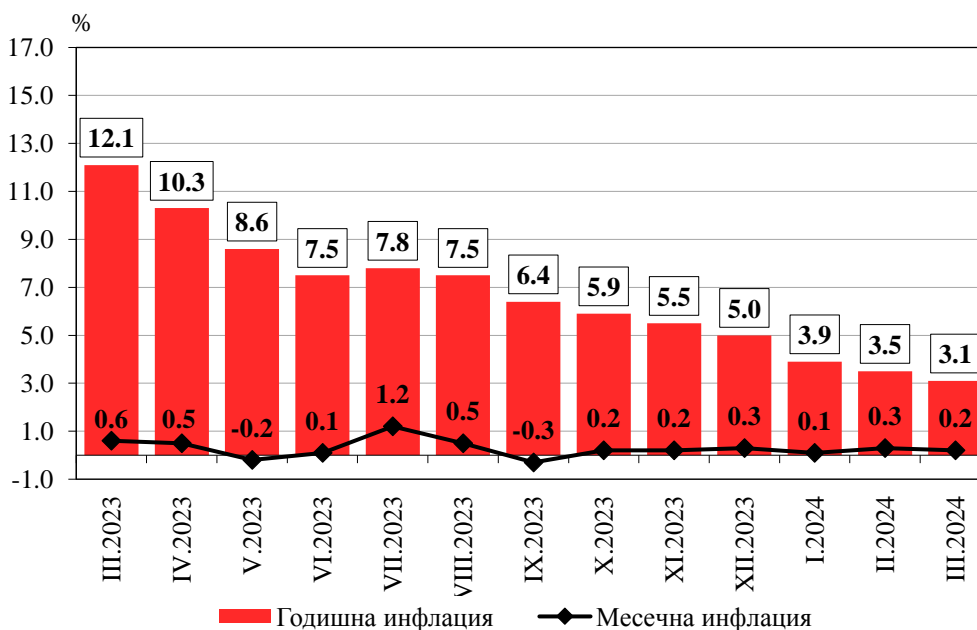
Регистрирано е увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.2%. Лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0.9 и 0.2%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

През март 2024 г. **месечната инфлация** е 0.2%, а **годишната инфлация** за март 2024 г. спрямо март 2023 г. е 3.1%¹.

Инфлацията от началото на годината (март 2024 г. спрямо декември 2023 г.) е 0.7%, а средногодишната инфлация за периода април 2023 - март 2024 г. спрямо периода април 2022 - март 2023 г. е 6.2%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

Месечна инфлация

Според ХИПЦ през март 2024 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- транспорт - увеличение с 1.0%;
- съобщения - увеличение с 0.9%;

¹ Според методологията за хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.6%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.4%;
- здравеопазване - увеличение с 0.3%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.2%.

Понижили са се цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 0.7%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.3%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.1%.

Без промяна остават цените на услугите в група „Образование“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през март 2024 г. е регистрирано намаление с 0.4% на месечна база и увеличение с 1.1% от началото на годината¹.

Цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 0.5%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.5%;
- услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2024 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2022 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2023 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени](#) | [Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\)](#) | [Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията](#) | [Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за март 2024 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	III.2024		
		февруари 2024 = 100	декември 2023 = 100	март 2023 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.2	101.0	103.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.322	99.9	101.5	102.2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.717	100.6	101.9	106.0
03 Облекло и обувки	4.216	99.4	93.5	99.9
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	15.009	99.5	101.8	103.1
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.753	100.5	100.2	102.8
06 Здравеопазване	7.748	100.2	101.0	105.6
07 Транспорт	9.278	100.8	100.5	102.6
08 Съобщения	5.028	100.9	101.4	101.0
09 Развлечения и култура	6.343	100.9	101.2	100.7
10 Образование	0.424	100.0	101.3	107.8
11 Ресторанти и хотели	5.344	100.5	101.9	108.0
12 Разнообразни стоки и услуги	4.819	100.6	101.5	105.1
Хранителни стоки	32.646	99.9	101.4	102.2
Нехранителни стоки	35.089	100.3	99.8	101.7
Обществено хранене	4.461	100.6	101.9	107.7
Услуги	27.804	100.4	102.0	105.1

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за март 2024 година

Потребителски групи	Тегла	III.2024			
		2015 = 100	февруари 2024 = 100	декември 2023 = 100	март 2023 = 100
	‰	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	137.05	100.2	100.7	103.1
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	233.022	169.66	99.9	101.4	102.3
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	54.937	127.38	100.6	101.9	105.8
03 Облекло и обувки	40.058	102.89	99.3	93.2	99.4
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	119.313	150.02	99.7	101.3	103.1
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	69.103	126.13	100.2	100.2	102.5
06 Здравеопазване	74.193	125.17	100.3	101.0	105.5
07 Транспорт	139.919	119.75	101.0	99.3	102.1
08 Съобщения	49.875	95.27	100.9	101.4	101.0
09 Развлечения и култура	64.537	123.15	100.4	100.5	100.3
10 Образование	16.929	151.74	100.0	101.2	107.4
11 Ресторанти и хотели	80.188	163.01	100.4	101.8	108.7
12 Разнообразни стоки и услуги	57.926	141.11	100.6	101.5	104.2

Таблица 3

Верижни индекси на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата за март 2024 година

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		III.2024 февруари 2024 = 100
Общ ИЦМК	100.000	99.6
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.930	99.5
Облекло и обувки	4.172	99.8
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	23.645	99.7
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.703	98.7
Здравеопазване	11.882	100.1
Транспорт	0.758	100.0
Съобщения	0.092	100.5
Развлечения и култура	0.606	100.3
Разнообразни стоки и услуги	5.212	99.5
Хранителни стоки	50.930	99.5
Нехранителни стоки	28.855	99.5
Услуги	20.216	100.0